

A Fekete Márciustól a Szeretet Márciusáig

Romániában 1989 Felszabadító Karácsonya után, a népfelkelés és rendszerváltoztatás lelkesülségében, a kommunista diktatúra alól felszabaduló állampolgárok közös jövőt álmodtak. A Nemzeti Megmentési Front, amely elvileg a diktatúrából a demokráciába való átmenet biztosítására volt hivatott, 1990. január 5-i Nyilatkozatában még a következőket vallotta: „A Nemzeti Megmentési Front határozottan elítéli az előző diktatórikus rendszernek a nemzeti kisebbségekkel szemben folytatott politikáját és ünneppélyesen kinyilvánítja: valóra váltja és garantálja az egyéni és kollektív nemzeti jogokat és szabadságjogokat.”

Románok és magyarok, valamint más nemzeti közösségek tenniakarását a véres áldozatok árán kiharcolt szabadság, a **Temesvári Forradalom** szolidaritásban és összefogásban gyökerező szelleme és a demokrácia értékeibe vetett hit alapozta meg. Mindaz, amit elnyomott a kommunista diktatúra, amiben nem hitte a pártállam elvtelen kiszolgálói, és amitől félték a hatalmukat átmeneti akaró volt nómenklatúra tagjai, illetve a hírhedt pártállami titkosszolgálat, a Szekuritáté „munka nélkül maradt” erőszakoszlói.

Hát megírták az **ellenforradalom** forgatókönyvét. Az alaphangot Ion Iliescu demokratává álcázott kriptokommunista adta meg, amikor már januárban az erdélyi megyék „szeparatizmusáról” szóló nyilatkozataival tüzelte a vak nacionalizmusra könnyen kapható néptömegeket – miközben **Marosvásárhelyen**, csendes rendőri asszisztencia mellett, büntetőjogi következmények nélkül magyarokat vertek felheccelt román suhancok.

Mindezt elnézte nekik az akkori hatalom, hiszen csak előkészítették azt,

amire 1989 december végén senki sem gondolt: hogy aljas módon egymásnak lehet ugrasztani a közös jövőért cselekvő románokat és magyarokat.

Senki sem gondolt arra, ami ezután következett:

Marosvásárhelyen megalakult a Vatra Românească nevű magyarellenes szervezet, szélsőjobboldali programmal. 1990. február 10-én gyertyás tüntetést kellett szervezni a magyar nyelvű oktatásért. 1990. március 11-én a Temesvári Kiáltvány 8. pontjában külön kellett kérni: a választási törvényt tartsa el a jelöltetés jogától három egymást követő ciklusban a volt kommunista aktivistákat és a volt állambiztonsági tiszteteket. 1990. március 15-én, a fél évszázad utáni első szabad magyar nemzeti ünnepet az 1848–1849-es szabadságharc tiszteletére a Vatra Românească helyi aktivistái Erdély-szerte megzavarták, és néhol a tettelegességig fajultak a „tiltakozások”. 1990. március 16-án egy marosvásárhelyi gyógyszertár előtt azért vertek meg magyar embereket, mert a gyógyszeresztarra kétnyelvű feliratot függesztettek ki. 1990. március 17-étől Marosvásárhelyen rendőri „segédlettel” rendszeressé vált a fasisztoid jellegű magyarallenes megmozdulások sorozata.

1990. március 19-én Marosvásárhelyre 13 busszal hozatott be a Vatra Românească a környékről zömében ittas „tüntetőket”, akik először letéptek minden magyar feliratot, majd a felbőszült csőcselék megtámadta a magyar nemzetiségűeket, és az RMDSZ székházát fejszéssel, husángokkal kezdte ostromolni. A bennrekedt magyaroknak hiába garantálta személyesen Ion Judea ezredes a szabad elvonulást, kijövetelükkor a román tömeg láncokkal, botokkal verte őket – a katonaság ezt tétlenül szemlélte. Sütő András erdélyi magyar író olyannyira összeverték,

hogy a fél szemére megvakult, több bordája eltört, a bal karja zúzódást szenvedett.

1990. március 20-án az igazságot követelő magyar tüntetők ellen kaszával, vasvillával fejszéssel felfegyverzett román parasztokat hozatott buszokkal a Vatra Românească – és megérkező katonaság páncélosok fedezékében tétlenül szemlélte a kibontakozó véres összecsapásokat.

Senki nem gondolta volna, hogy az igazi felelősöket két évtized múltán sem állítják bíróság elé – miközben a magyar részről elítélt Cseresnyés Pált a börtönben kínozták.

Az 1989-es romániai rendszerváltozást e pogrom térítette el.

A marosvásárhelyi **Fekete Március** forgatókönyvének írói hatalomba kerültek, és mind a mai napig hatalmon vannak, üzleteket kötnek, vagy – esetleg forradalmár igazolvánnyal a zsebükben – meg nem érdemelt kiemelt nyugdíjukat élvezve hazudják el múltunkat, miután 1990 elején közös jövőnket is ellopták.

2010. március 19–20-án emlékezünk közösen Marosvásárhelyen 1990 Fekete Márciusára.

Emlékezzünk, hogy soha többé ez a szegény ne érhesse népeinket.

Emlékezzünk, hogy folytathassuk a posztkommunisták által vakvágányra terelt rendszerváltozást.

Emlékezzünk, hogy immár az egysülő Európában közös otthonra lelhesünk.

Emlékezzünk – és Krisztus Urunk példáját követve bocsássunk meg azoknak, akik tudatlanságukban vétkeztek. Ám követeljük a felszabadító igazság kimondását, az igazi bűnösök felelősségrevonását – hogy soha többé ne manipulálhassanak bennünket.

Emlékezzünk közösen, hogy a **Fekete Március** után húsz évvel idén a **Szeretet Márciusát** éljük meg.

Vegyük vissza közös jövőnket!

Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács

„... Emlékezzünk közösen, hogy a Fekete Március után húsz évvel idén a Szeretet Márciusát éljük meg...”

Az Igazság és Tolerancia Fáklyás Menete

Mintegy másfélezren gyűltek össze a marosvásárhelyi Kultúrpalota előtt 2010. március 19-én, pénteken este, hogy a húsz évvel ezelőtti marosvásárhelyi Fekete Márciusra emlékezve részt vegyenek az Igazság Fáklyás Menetén. Az **Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács** (EMNT), **Tőkés László EP-képviselő irodája** és a **Pro Europa Liga** (PEL) által szervezett megmozduláson **Kincses Előd** ügyvéd, egykori marosvásárhelyi vezető magyarul, míg **Smaranda Enache**, a PEL társelnöke románul olvasta fel a szervezők Felhívását, amelyet **Traian Băsescu** államfőhöz, **Emil Boc** miniszterelnökhöz és **Laura Codruța Kövesi** főügyészhez intéztek.

A húsz éve történt marosvásárhelyi pogromkísérlet kapcsán a Felhívás szövegezői rámutatnak: a civil társadalom, az erőszak áldozatai és a sajtó többszöri sürgetése ellenére az 1990. márciusi marosvásárhelyi eseményekről az igazságot ma sem ismerjük, ahogy nem ismerjük a teljes igazságot az 1989. decemberi forradalomról sem és az azt követő bányászjárásokról sem, mivel az igazságszolgáltatás a mai napig nem volt hajlandó feltárni az akkori történéseket. Mint megfogalmazzák: a tények fel nem tárása és a bűnösök meg nem nevezése miatt – húsz év után is – a magyar közösségre igazságtalanul rásütik a kollektív bűnösség fájdalmas bélyegét és ez egy demokratikus társadalomban elfogadhatatlan. Épp ezért a Felhívás

Smaranda Enache és Tőkés László

támogatói kérik azoknak az azonosítását, akik eldöntötték és megszervezték a felfegyverzett parasztok Marosvásárhelyre való beszállítását, akik megszervezték a népi milíciákat és a székelykocsárdi állomásig szállították azokat a bányászokat, akiket a marosvásárhelyi polgárok ellen akartak bevetni, valamint azoknak az azonosítását, akik Zalatnán és a Mócok földjének más helyiségeiben mozgósítottak azért, hogy az ottani lakosságot Marosvásárhelyre szállítsák.

„Kérjük, hogy a hatályos törvényeknek megfelelően mindazokat büntessék meg, akik 1990. március 19-én értelmi szerzői voltak az RMDSZ, NKDP és NLP székházai megtámadásának és feldúlásának,

az ezeket védő marosvásárhelyi polgárok súlyos bántalmazásának, illetve akik egy napra rá, március 20-án megszervezték a Marosvásárhely főterén békésen tüntető polgári lakosság elleni erőszakos megnyilvánulásokat” – áll a dokumentumban.

A Felhívás felolvasása után a fáklyásmenet résztvevői – jelentős karhatalmi biztosítás mellett – a volt RMDSZ-székházhoz vonultak, ahol **Tőkés László** püspök románul, illetve **Kecskés Csaba** marosvásárhelyi unitárius esperes magyarul mondta el a Miatyánkot. Az emlékezők innen **Sütő András** és **Jakabffy Attila** sírjához vonultak, és a kegyelet gyertyái mellett nemzeti imáinkkal tisztelegtek a marosvásárhelyi hősök előtt.

Felhívás

Románia elnökének, **Traian Băsescu** úrnak,

Románia miniszterelnökének, **Emil Boc** úrnak,

Románia főügyészének, **Laura Codruța Kövesi** asszonynak.

Ezekben a napokban lesz húsz éve annak, hogy kiprovokálták a marosvásárhelyi fekete márciusi etnikai konfliktusokat.

A civil társadalom, az erőszak áldozatai és a sajtó többszöri sürgetése ellenére az 1990. márciusi marosvásár-

helyi eseményekről az igazságot ma sem ismerjük, ahogy nem ismerjük a teljes igazságot az 1989. decemberi forradalomról sem és az azt követő bányászjárásokról sem, mivel az igazságszolgáltatás a mai napig nem volt hajlandó feltárni az akkori történéseket.

A közlemültig titkosított dossziék újranyitásával a hazai közvélemény bizakodni kezdett az 1989. decemberi forradalommal és a bányászjárásokkal kapcsolatos vizsgálatok kime-netelét illetően.

Ugyanez nem mondható el az 1990. márciusi marosvásárhelyi eseményekkel kapcsolatos ügyiratokról. A helyi lakosság megfélemlítésére és megveretésére Marosvásárhelyre hozott görgényvölgyi lakosok felbujtóiról, a beutaztatás szervezőiről egy szót sem lehet hallani.

A tények fel nem tárása és a bűnösök meg nem nevezése miatt – húsz év után is – közösségünkre igazságtalanul rásütik a kollektív bűnösség fájdalmas bélyegét és ez egy demokrati- kus társadalomban elfogadhatatlan. ▶

► Ez a helyzet összeegyeztethetetlen az országunk által az Európai Unió csatlakozáskor tett vállalásokkal, a romániai kommunista diktatúrát elemző elnöki bizottság jelentésével, valamint a jelentés bemutatásakor történt elnöki és parlamenti állásfoglalásokkal.

Az igazság kiderítéséért és a törvény előtti egyenlőség követelményének megfelelően azonnal újra kell kezdeni az 1990. március 19.-20.-i marosvásárhelyi konfliktus megszervezői elleni nyomozati eljárást.

Kérjük:

- azoknak az azonosítását, akik eldöntötték és megszervezték a felfegyverzett parasztok Marosvásárhelyre való beszállítását,

- azoknak az azonosítását, akik megszervezték a népi miliciákat és a székelykocsárdi állomásig szállították azokat a bányászokat, akiket a marosvásárhelyi polgárok ellen akartak bevetni,

- azoknak az azonosítását, akik Zalatnán és a Mócok földjének más helyiségeiben mozgósítottak azért, hogy az ottani lakosságot Marosvásárhelyre szállítsák.

Kérjük, hogy a hatályos törvényeknek megfelelően mindazokat büntessék meg, akik 1990. március 19-én értelmi szerzői voltak az RMDSZ, NPKD és NLP székházai megtámadásának és feldúlásának, az ezeket védő marosvásárhelyi polgárok súlyos bántalmazásának, illetve akik egy napra rá, március 20-

án megszervezték a Marosvásárhely főterén békésen tüntető polgári lakosság elleni erőszakos megnyilvánulásokat. (A legkirívóbb Sütő András közismert Herder és Kossuth díjasnak írónak, a Román Írószövetség tagjának az esete).

Az 1990. március 19-20.-i marosvásárhelyi cselekmények rendkívül súlyosak, a tettesek eltitolása jogilag és erkölcsileg egyaránt elítélendő. Ezek a cselekedetek a Büntető törvénykönyv 357. szakaszának a hatálya alá esnek, ezért az elkövetők meg nem büntetése a román igazságszolgáltatás szégyenfoltja.

1990 gyászos emlékű fekete márciusa komolyan rombolta Románia nemzetközi hírnevét és semmissé tette az ország – az 1989-es Decemberi Forradalom győzelme által szerzett – hitelét. Azoknak a sötét manipulációknak sorát nyitotta meg, amelyeket az Egyetem téri tüntetők 1990. június 13-15.-i szétverése, az egymást követő bányászjárások jelentettek. Az 1990. márciusi marosvásárhelyi események késleltették az ország demokratizálódását, EU és NATO csatlakozásunkat, súlyosan veszélyeztették a belbiztonságot, a Magyarországgal való jószomszédi viszonyt és megmérgezték a román-magyar együttélést, a véres balkáni konfliktusoknak az előestéjén.

Városunk tisztánlátó és előre látó polgárainak érdeme az, hogy az 1990. márciusi események nem folytak el.

Tiszteletünk azoké a nőké és férfiaké, fiataloké és időseké, magyaroké, románoké és cigányoké, a különböző nyelvűeké és hitüké, akik azokban a zavaros napokban keztek egymásnak, azért, hogy megmentsék mindnyájunk békéjét és becsületét.

Figyelembe véve azt a szerves kapcsolatot, amelyik a diktátor házaspárnak a politikai színpadról való eltűnése előtti rezsim büntetetei és azoknak elkövetői és az 1990 december 22.-ét követő polgári és halálos áldozatok között fennáll, felkérjük Önöket, hogy intézkedjenek azért, hogy kiegészüljön a Kommunizmus Bűneit Feltáró és a Román Emigráció Emlékét Ápoló Intézet hatásköre. A kommunizmus bűneinek kivizsgálása mellett szükségesnek látszik az azt követő posztkommunista korszak, különösen az 1990. január-februári „munkás” tüntetések, az etnikum közti konfliktusok (Régen – 1990. február, Szatmárnémeti és Marosvásárhely – 1990. március) és a bányászjárások történetének a feltárása.

Felhívjuk a figyelmet a totalitárius kommunista rendszerek egykori tisztségviselőinek glorifikálását elítélő 2009. december 5–9-i Európai Néppárti Kongresszus határozatára is.

Szükségünk van az igazságra! Igazság nélkül nem létezhet jogállamiság, tolerancia, kölcsönös bizalom és megbékélés!

Kincses Előd felolvassa a Felhívást

Közös múlt, közös jövő

A Szeretet Márciusa elnevezésű rendezvénysorozat másnapján délelőtt 10 órától kezdődött a „Közös múlt, közös jövő – otthon, Európában” című konferencia, amelyen házigazdaként **Kali István**, a marosmegyei EMNT elnöke köszöntötte a Deus Providebit Tanulmányi Ház konferenciatermét zsúfolásig megtöltő résztvevőket.

Tőkés László EP-képviselő, a rendezvénysorozat kezdeményezőjeként megnyitó előadásában abbéli reményét fogalmazta meg, hogy „a harcot [...] békévé oldja az elmékezés”. Mint mondta: a közös rendezvény a megbékélést szolgálja, ilyen értelemben köszönetet mondott a PEL-nek és kiemelten **Smaranda Enache** emberjogi harcosnak, valamint **Kincses Előd** „egykori és jelenlegi ügyvédjének”, hiszen szomorú aktualitás, mutatott rá Tőkés, hogy a marosvásárhelyi bíróságokon Kincses Előd képviseli a **Ştefan Gusă** tömeggyilkos tábornok szobrának felállítását megakadályozni kívánó keresetüket. Az EMNT elnöke ugyanakkor hiányérzetének is hangot adott, amiért az RMDSZ nem vállalt közösséget ebben a rendezvénysorozatban. Elismeréssel említette a **Bernády György Alapítvány** által készített tizenkét órás dokumentumfilmet, amely érdemben hozzájárul a múltfeltáráshoz, talán sikerül leépíteni az épp húsz évvel ezelőtt erőszakolt sztereotípiákat, jelentette ki az egykori temesvári lelkipásztor, mint ahogyan a román közszolgálati televízióban sugárzott háromrészes filmsorozat is ezt a célt szolgálja.

Ugyanakkor nem hallgathatjuk el azokat a megnyilvánulásokat sem, amelyek a román szélsőségek köréből indulnak, és a magyar veszély újbóli feljátszásával gyakorlatilag az öngazolást keresnek – mondotta Tőkés. A püspök ezzel a szombatra, épp március 20-ra tervezett maroshévízi román nagygyűlésre utalt, és amint megfogalmazta: a szeparatizmus vádját már megint azért veszik elő, hogy az egységes székelyföldi régió tervét ellehetetlenítsék.

1989, Temesvár: a hiteles forradalmat jelenítette meg – jelentette ki az

A konferencia prezidiuma

erdélyi EP-képviselő. Ezzel szemben – „Temesvár szellemével” ellentétesen – 1990 márciusának Marovásárhelyét „Ceuşescu kísértete” járta be. Temesvár szolidaritáson, tolerancián és szereteten alapuló összefogását a gyűlöletre és a mondvacsinált ellenségképre alapozott „ellenforradalom” törte meg.

A biztató kezdet – Temesváron a bűnösök elleni per, a Temesvári Kiáltvány, a Nemzeti Megmentési Front kisebbségbarát nyilatkozata stb. – után a rendszerváltozást eltérítették, mondta a püspök. A gyűlölet forгатókönyve a marosvásárhelyi Fekete Márciusba torkollott: nem interetnikai konfliktusról kell beszélnünk, hangsúlyozta Tőkés, hiszen nem egy szimmetrikus viszonyról volt szó: inkább agresszorokról és áldozatokról kell beszélnünk. Mindezt azért tervezte meg a volt kommunista nomenklatúra, hogy visszatérhessen a hatalomba a Szekuritáté. Újra berendezkedtek a posztkommunista erők, elindultak az első „szabad” parlamenti választáson – végezetül a kommunistáknak és a titkosszolgálatnak sikerült átmentenie a hatalmukat. Marosvásárhelyen nem egyedi megemlékezést tartunk, hívta fel a figyelmet az EMNT elnöke, hanem az egész térségünket sújtó, a volt szovjet tömb országában két évtizede tartó visszarendeződés ellen, a posztkommunista struktúrák továbbélése ellen tiltakozunk.

A rendszerváltozást folytatnunk kell, szögezte le Tőkés László, az 1989-ben elkezdődött folyamat eredeti szellemében harcoljunk a jóvátételért, azonosítsuk a bűntettek elkövetőit, vonjuk felelősségre őket. Nemzetközi példák egész sora mutatja, hogy bő két évtized után immár Európa is képes szembenézni a kommunizmus örökségével, az Európa Tanács, az Európai Parlament, az Európai Néppárt elítélték a bűnös rendszert, illetve a volt kommunista blokk országainak múltfeltárási intézetei képviselőinek prágai tanácskozásán még egy nemzetközi büntetőbíróság felállításának igénye is megfogalmazódott. De a nemzeti kormányoknak is megvan a saját felelősségük a kommunista múlttal való őszinte szembenézés tárgykörében – ezt a cél kívánja szolgálni a konferencia is, zárta beszédét Tőkés László.

Smaranda Enache köszöntő beszédében többek között felvilantotta Kincses Előd és az ő közös sorsát: 1990 márciusa után mindketőt jüket közellenségnek kiáltották ki, őt munkahelyéről is eltávolították, illetve megakadályozták, hogy mindketten elinduljanak a rákövetkező parlamenti választáson. A PEL társelnöke arra hívta fel a figyelmet, hogy mennyire fontos a civilszféra hozzájárulása a múltfeltáráshoz: ezért szervezték a fáklyásmenetet, és ezért is nagy öröm, hogy a kon-

► ferencián a magyarok mellett részt vesznek román és zsidó történészek is. Az emberjogi harcos rámutatott: a nemzeti kisebbségek jogaiért – külön tekintettel a magyar közösségre – továbbra is ki kell állni, mert az erdélyi magyarságot történelmi múltja miatt ez megilleti, másfelől a kisebbségek ezt igénylik is.

Kincses Előd köszöntőjét azzal a kérdéssel indította: eljutottunk-e a Fekete Márciustól a Szeretet Márciusáig? Az egykori marosvásárhelyi vezető szerint a szeretet márciusa még vágyálom, előíró jellegű jövőkép, akárcsak a tízparancsolat. Épp azért, mert a román és magyar közösség maga két külön világot épít, számára nagyon disszonánsnak tűnik, jelentette ki az ügyvéd, hogy RMDSZ nem vett részt a fáklás felvonuláson, mint ahogyan a román pártok sem. „Annak idején nem UDMR-ét alapítottunk, hanem RMDSZ-t, és szeretnénk, ha így is viselkedne” – mondta az egykori marosvásárhelyi hős, akit a fekete március után emigrációba kényszerített az akkori román hatalom.

A megnyitó előadások után **Korpos Dalma**, Tőkés László kolozsvári irodájának vezetője felolvasta **Füzes Oszkár**, Magyarország bukaresti nagykövetének levelét, **Gróh Gáspár**, **Mádl Ferenc** kabinetvezetője az egykori köztársasági elnök üzenetét tolmácsolta. **Király Károly** egykori erdélyi magyar politikus is levelet intézett a résztvevőkhöz, amelyben egyebek mellett ezt írta: „A márciusi események nem spontán, nem román-magyar ellentétekből szület-

tek, hanem mesterségesen táplált, szervezett és kirobbantott hatalmi, kormányzati eszközökkel támogatott, tragikus események voltak. Emlékeinkből kitörölni nem szabad, a múltat megváltoztatni nem lehet. De ha kellő tisztelettel és alázattal viszonyulunk hozzá, útravalóul adhatjuk a levont tanulságokat gyermekeink és unokáink részére.”

Ezután az EMNT által meghirdetett „Családom fekete márciusa” című, esszé- és interjú-pályázat nyerteseinek adta át a díjakat **Farkas Márta** zsűrielnök. A középiskolás diákok és egyetemi hallgatók által beküldött pályaművek közül III. helyet **Kusztos Dávid**, a marosvásárhelyi Református Kollégium IX. osztályos tanulója, a II. díjat **Dénes Hunor Levente**, volt Bolyais diák, II. éves joghallgató, ezzel egyenértékű különdíjat **Simon Alíz Tímea**, a Művészeti Líceum tanulója, míg a fődíjat **Szabó Dániel**, II. éves egyetemi hallgató nyerte el.

A marosvásárhelyi magyarok mellett harcoló, emiatt igazságtalanul bebörtönzött és üldözött magyarok és magyar-cigányok helytállásukért nemrégiben a Terror Házában megkapták a Petőfi emléklapot – a konferencián pedig **Bajnai Gordon** miniszterelnök levélben értesítette őket, hogy a Kisebbségekért Díjat adományoz nekik, miután jogszabály-módosítással azt külföldiekre is kiterjeszti. A díjakat **Balog Zoltán**, a Fidesz országgyűlési képviselője, a Magyar Országgyűlés Emberjogi Bizottságának elnöke és **Schmidt Mária**, a Terror Házának igazgató-

nője adta át **Lőrincz Józsefnek**, **Szilágyi Józsefnek**, **Sütő Józsefnek**. **Puczi Béla** érdemeit post mortem ismerhették csak el, az ő díját felesége, Puczi Mária vette át. További posztumusz elismerésben részesültek: **Szilveszteri Kis Péter** és **Tóth Árpád** – hozzátartozóik annyi sérelmet és megaláztatást szenvedtek el 1990 márciusa utáni két évtizedben, hogy sem a budapesti díjátadóra, sem Marosvásárhelyre nem jöttek el, nevükben **Baricz Lajos** maroszentgyörgyi plébános vette át a díjat.

Az ünnepélyes díjátadókat követően két tömbbe csoportosítva került sor a konferencia előadásaira. Balog Zoltán a teológiában ismert „helyettes elégtétel” fogalmából indult ki. Helyettes elégtételről akkor beszélünk, amikor nekünk kellene valamiért helytállnunk, felelősséget vállalnunk – de nem tesszük, viszont van valaki, aki ezt helyettünk megteszi. A fideszes politikus rámutatott: Közép-Kelet-Európában ez gyakorta előfordul, és nagy dolog, hogy vannak olyanok, akik képesek erre. A marosvásárhelyi roma hősök példáját azért tartotta fontosnak, mert a roma-probléma egész Európa számára egyre akutabbá válik, és a rengeteg – politikai manipuláció eszközeként felhasznált – negatív példa mellett szükségünk van a pozitív példák felmutatására. Ez a mi felelősségünk, jelentette ki Balog, ezeket a példákat kell mindig szembeállítanunk azokkal, akik minket akarnak egymással szembeállítani.

Az első előadásorozatban felszólalt **William Totoc**, berlini újságíró, számtalan tanulmány és könyv szerzője, aki az „Egy fiatal harcos portréja” című filmet esettanulmányként bemutatva a feléledő román szélsőséges mozgalmakról beszélt, elítélve a múlt misztifikálását és a nacionálkommunizmus meghosszabbítását.

Matuska Márton délvidéki újságíró arról a „csodáról” beszélt, hogy Trianon után 90 évvel egy magyar ember felszólalhat a szerb parlamentben, **Boros Zoltán** televíziós szakember a Marosvásárhelyen húsz évvel ezelőtt létrejött, mesterségesen táplált „tömeges pszichózis” rejtelmét boncolgatta. A média felelősségét hangsúlyozta **Éhn József**, a Társaság a Kárpát-Medencei Magyarorsággal elnöke is. **Dr. Ábrám Zoltán**, a marosvásárhelyi esemé-

Schmidt Mária és Balog Zoltán átadják a díjat

nyek résztvevőjeként emlékeit elevenítette fel, és rámutatott: „Húsz év eltelt, és ma már egészséges összegzést végezve szükség szerint önkritikusnak kell lennünk. További kérdéseket kell feltennünk magunknak. Miért fogyunk napról napra, és miért csökken a magyar emberek közötti szolidaritás? Miért nem tudunk olyan értékrendet teremteni a sorainkban, amely a krisztusi szeretetre épül? [...] Miért nem tanultunk eleget 1990 fekete márciusából?”

Hozzászólásában **Tófalvi Zoltán** történész a hiteles adatok nyilvánosságra hozatala mellett érvelt, míg **Mircea Suhuăreanu** a Pro Europa Liga részéről Marosvásárhely fokozatos elrománosítása mellett tanúskodott.

A konferencia második paneljét Schmidt Mária történész előadása vezette fel, aki párhuzamot vont a 2006. őszén történt budapesti eseményekkel. A Terror Háza vezetője véleménye szerint 2006-ban is a hatalom provokálta az embereket. Tanulásként megfogalmazta, hogy a provokációt mindig és mindenkor le kell leplezni. A történész azt kérte **Traian Bănescu** államfőtől, hogy tegye meg azokat a gesztusokat, amelyekkel a Fekete Március sebeit be lehetne gyógyítani.

Gabriel Andreescu bukaresti emberjogi harcos felhívta a figyelmet arra, hogy a tragédián túl léteznek olyan momentumok, amelyekről nem beszéltünk eddig. 1990 márciusa után a magyar kérdés olyan szinten tevődött fel, amelyhez az addigi kurzuson szocializálódott román értelmiségiek nem szoktak hozzá. A központosító, homogenizáló államszemlélet addig nem engedte meg, hogy a kisebbségi kérdést érdemben feltegyék, mutatott rá a szakember. A zsidók nélküli antiszemitizmus kérdését leválasztva a problémakörről, Andreescu szerint a kisebbségek mai napig egyfajta provokációt jelentenek a többségi, homogén nemzetben gondolkodók számára. A másfélmillió magyar közösségnek saját kultúrája van, érvelt

a kisebbségi kérdésekkel foglalkozó professzor, teremtő módon járulnak hozzá az ország életéhez. Ezért a jövő nagy tétje a magyar régiók létrejötte lesz.

Balog Zoltán rövidre fogott előadásában a konferencia mottójaként választott tévelt boncolgatta, mely szerint a jövő csak igazságra épülhet. A politikus kijelentette: nem a történelmi igazságról van szó, hanem az egyetemes emberi és a kisebbségi jogok alapján levezethető igazságról, a demokratikus jogállam igazságáról. Az emberjogi

bizottság elnöke kijelentette: fundamentális kérdésekben nem lehet engedni. Még azokban sem, amelyek nem népszerűek a saját körünkben: mert ha ezekben engedünk, erkölcsi jogainkat veszítjük el, hitelességünket és legitimitásunkat. Az erószak a gyávák eszköze, mondta Balog, és sajátosan közép-kelet-európai történet az, amikor a társadalmi békét a polgároknak kell megvédeniük az államhatalommal szemben. Végezetül megosztotta

azt a spirituális tapasztalatát, mely szerint végső soron mindig az igazság győz a jogbitorlókkal szemben.

Ágoston András, a Vajdasági Magyar Demokrata Párt (VMDP) elnöke arról beszélt, hogy az elszakadt részeknek figyelniük kell egymásra, mert tapasztalataink kiegészítik egymást. Ugyanakkor a nemzeti integráció mellett tett hitet, a magyar kormány nem hagyhatja a határon túli magyar közösségeket. A határmódosítás nélküli politikai integráció két pillére: az autonómia és kettős állampolgárság – fogalmazta meg a délvidéki politikus.

Mikola István volt egészségügyi miniszter előadásában rákérdezett: valóban a szeretet márciusa lett a gyűlölet márciusából? Rámutatott: mindkettő aktív emberi érzés – be kell vetni magunkat annak az érdekében, hogy valóban belülről fakadóan tudjuk megélni. Kijelentette: erős anyaországra lenne szükség. A magyar nemzet befogadó, erős nemzet volt, a honfoglaló magyarok ilyen

nemzetet alkottak meg, Szent István királyunk ezt teremtette meg. Ehhez képest, hívta fel a figyelmet a volt miniszter, a legfrissebb kutatások szerint a magyar népesség 53 százaléka anómiás (az anómia az az állapot, amikor egy társadalomban megszűnnek vagy felborulnak a normák, a szabályok, az emberek elvesztik a fogódzóikat, gyökértelenné válnak). Őket nehéz mozgatni, de annál könnyebb manipulálni. A gazdasági válságon túl morális válságban van Magyarország, következésképpen erkölcsi erő és önvizsgálat szükséges. Mindez a békés egymás mellett éléshez is elengedhetetlen – hangsúlyozta a fideszes politikus.

A konferenciát **Toró T. Tibor**, az EMNT ügyvezető elnöke zárta. A résztvevők Zárónyilatkozatot fogadtak el, amelyben megerősítették: a Fekete Március véres eseményei nem a két nemzeti közösség – a román és a magyar – közötti szembenállás következménye, hanem a hatalmukat és befolyásukat veszélyeztetve érző posztkommunista erők restaurációs kísérlete, melyet etnikai konfliktus gerjesztésével próbáltak leplezni és igazolni. A Marosvásárhelyi Fekete Március és az azt követő, hasonló forgatókönyv szerint zajló események – különösképpen az ún. bányászjárások – kimutatható módon késleltették a demokratikus átalakulást, Románia euroatlanti integrációját, és mindmáig érzékelhető módon hosszú időre megmérgezték a román-magyar viszonyt. A résztvevők külön kitértek arra is, hogy Marosvásárhely önkormányzati előljáróinak felelőssége és a romániai igazságszolgáltatás újabb szégyene, hogy a kommunista rezsim ellen felkelő temesváriakba lövő Ștefan Gușă tábornok szobrának felállítása engedélyt kapott, miközben az Európai Néppárt Kongresszusa határozottan elítélte a kommunista rendszerek egykori tisztségviselőinek dicsőítését. Abbéli meggyőződésüknek is hangot adtak, hogy „a jövő, Marosvásárhely, Erdély, Románia, és az egész Kárpát-medence országainak jövője csakis az igazságra épülhet. Nemzeti közösségeink közös jövője érdekében tehát igazság- és jóvátelt követelünk, a társadalmi igazságosság és a demokratikus jogrend maradéktalan érvényesítését”.

„... »Temesvár szellemével« ellentétesen 1990 márciusának Marosvásárhelyét »Ceșeșcu kísértete« járta be...”

„Jövő csak igazságra építhető”

A közös múlt, közös jövő – otthon, Európában nemzetközi konferencia zárónyilatkozata

Gróh Gáspár tolmácsolja Mádl Ferenc üzenetét

Tegnap, 2010. március 19-én, a Marosvásárhelyi Fekete Március tragikus eseményeinek huszadik évfordulója alkalmából az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács és a Pro Europa Liga az Igazság és Tolerancia Menetére hívta a város polgárait. A résztvevők a Románia elnökéhez, miniszterelnökéhez és főügyészához intézett felhívásban kérték a Fekete Március értelmi szerzőinek és megszervezőinek megnevezését és felelősségre vonását.

Mi, a „Közös múlt, közös jövő – otthon, Európában” nemzetközi konferencia résztvevői, csatlakozva ezen felhíváshoz, megerősítjük:

- A Fekete Március véres eseményei nem a két nemzeti közösség – a román és a magyar – közötti szembenállás következménye, hanem a hatalmukat és befolyásukat veszélyeztetve érző posztkommunista erők restaurációs kísérlete, melyet etnikai konfliktus gerjesztésével próbáltak leplezni és igazolni. A Ma-

rosvásárhelyi Fekete Március és azt követő, hasonló forgatókönyv szerint zajló események – különösen az ún. bányászjárások – kimutatható módon késleltették a demokratikus átalakulást, Románia euroatlanti integrációját, és mindmáig érzékelhető módon hosszú időre megmérgezték a román-magyar viszonyt.

- Az erőszakos események értelmi szerzőit és szervezőit meg kell nevezni, bíróság elé kell állítani és meg kell állapítani a felelősségüket. Amíg ez nem történik meg, a szégyenfolt ott marad a demokratikus jogállamnak tekintett Románia arcán.

- Szükségesnek tartjuk A Kommunizmus Bűneit Feltáró és a Román Emigráció Emlékét Ápoló Intézet hatáskörének kibővítését a '90-es évek posztkommunista bűneinek kivizsgálásával.

- Marosvásárhely önkormányzati elöljáróinak felelőssége és a román-

niai igazságszolgáltatás újabb szégyene, hogy a kommunista rezsim ellen felkelő temesváriakba lövő Ștefan Gușă tábornok szobrának felállítása engedélyt kapott, miközben az Európai Néppárt Kongresszusa határozottan elítélte a kommunista rendszerek egykori tisztségviselőinek dicsőítését.

A Marosvásárhelyi Fekete Március huszadik évfordulóján ezúton adunk hangot meggyőződésünknek: a jövő, Marosvásárhely, Erdély, Románia, és az egész Kárpát-medence országainak jövője csakis az igazságra épülhet. Nemzeti közösségeink közös jövője érdekében tehát igazság- és jóvátételt követelünk, a társadalmi igazságosság és a demokratikus jogrend maradéktalan érvényesítését.

Marosvásárhely,
2010. március 20.

A konferencia előadói
és résztvevői

Kárpát-Medencei Ökumenikus Emlékünnepély

A húsz éve történt marosvásárhelyi pogromkísérletre emlékező, A Szeretet Márciusa elnevezésű két-napos rendezvénysorozat záróeseményeként a **II. Kárpát-Medencei Ökumenikus Emlékünnepélyre** került sor 2010. március 20-án a Vártemplomban. A Kárpát-medencei magyar történelmi egyházak képviselői első ízben tavaly augusztusban gyűltek össze a szegedi Dómban, hogy felemeljék szavukat a felvidéki magyarok védelmében. Ez alkalommal a marosvásárhelyi Fekete Március áldozataira emlékeztek, és a krisztusi szeretet útját hirdelve előremutatón módon a megbékélésért imádkoztak.

Az ökumenikus emlékünnepélyt megnyitó istentiszteleten **Kató Béla**, az Erdélyi Református Egyházkerület püspökhelyettese szolgált. Pál apostollal szólva hitet tett amellett, hogy Krisztus a mi békességünk, aki egygét tette mind a két népességet, és lerombolta a köztünk lévő falakat. Krisztus útja az egyetlen, és ha mindent betartanánk, amit Ő reánk hagyott, nem csupán a másiktól várnánk el, akkor megérkezne közénk a békesség – hangzott az igehirdetés során. A püspökhelyettes a látható és láthatatlan falakról osztotta meg gondolatait az ünnepi gyülekezettel: láthatatlan sötét fal ereszkedett le közénk alig három hónappal azután, hogy 1989-ben egymás nyakába borulva örvendtünk annak, hogy

új világ kezdődik, mondotta **Kató Béla**. Ekkor veszítettük el a megmaradt száz testvéreink nagy részét is, és tőlünk is sokan ezen események következtében vándoroltak ki. Meddig lehet még ilyen falak között élni? Hogyan lehetne ezeket a falakat lebontani? – tette fel a kérdést. Gyors eredményre nem lehet számítani, a Berlini Falat sem volt könnyű lerombolni – ráadásul a láthatatlan anyagból készült falak sokkal nehezebben omlanak le.

Ötvös József marosvásárhelyi református esperes házigazdaként szólt a gyülekezethez: gondolatainkban a Fekete Március, vágyainkban a Szeretet Márciusa él, mondta. Trianonban az országot darabolták fel, Marosvásárhelyen az együttélés láncait szakították szét, kapcsolta össze nemzeti tragédiáinkat az esperes, aki azt is megemlítette, hogy hat és fél évig Görgény völgyében volt lelkipásztor, tehát ismerte azokat a parasztokat, akiket leitatva Marosvásárhelyre szállítottak buszokkal – 1990 márciusában viszont nem ismert rájuk. Mivel tudja, hogy alaptermészetüket tekintve nem olyanok, amilyenek Marosvásárhelyen mutatták magukat, ezért hisz a megbékélés és együttélés lehetőségében – hangsúlyozta a református esperes.

Ezután **Antal János**, a Királyhágómelléki Református Egyházkerület (KRE) külügyi tanácsosa köszön-

tötte a jelenlévőket, külön kiemelve a jelenlévő görög-katolikus egyházi előljárókat.

Tőkés László püspök, EP-képviselő beszédében összefoglalta: a marosvásárhelyi események húszéves évfordulóján több helyszínen több rendben emlékeztek meg. A Terror Házában alig több mint egy hete tüntették ki Petőfi Emléklappal a magyarok oldalán harcba szálló cigányokat, azután Brüsszelben az Európai Parlament épületében szervezett konferenciát az erdélyi képviselő irodája, amelyen többek között román kollégáikkal, **Marius Oprea** harcos antikommunista történész-szel, **Mircea Toma** újságíróval és **Monica Macovei** EP-képviselővel, volt igazságügyi miniszterrel közösen vonták le a Fekete Március, jól megírt forgatókönyvön alapuló események sorából adódó következtetéseket.

Az egykori temesvári lelkipásztor ugyanakkor felemlítette: többen azt követelik, hogy ne politizáljon az egyház. „Mi erkölcspolitikát folytatunk. Vannak dolgok, amelyek mellett ki kell állni.” – mondotta a püspök, lám, az ortodoxok is kiállnak a székelyföldi románok mellett, ahogyan Márton Áron és Makkai Sándor is kiálltak népük érdekeiért. „Hitbéli kötelességünk kiállni népünk mellett” – szögezte le Tőkés László. Húsvét előtt, nagypéntek felé közeledünk, méltán siratjuk Jézust, hiszen

► érettünk kereszthalált szenvedett, fűzte tovább gondolatait a püspök, ám Ő azt mondja, hogy ne Őt, hanem magunkat sirassuk, hiszen a mi bűneink miatt halt kereszthalált. És Jézus a keresztfán példát mutatott, amikor azt mondta: Atyám, bocsáss meg nekik, mert nem tudják, mit cselekszenek – így kell gondolnunk a libánfalvi, görgényi parasztkra is. A marosvásárhelyi események a kommunista hatalom átmentését szolgálták, jelentette ki Tőkés László: emlékezésünk nem öncélú, hanem a múltfeltárára, az igazság felszínre hozására alapozott közös jövőnket szolgálja. Zárásképpen József Attilát idézte az EP-képviselő, mint aki a leghitelesebb „Duna-stratégiát” fogalmazta meg: „A múltat be kell vallani (...) A harcot, amelyet őseink vívtak, / Békévé oldja az emlékezés, / s rendezni végre közös dolgainkat, / ez a mi munkánk; és nem is kevés.”

Erre a stratégiára van szükségünk a Kárpát-medencében – nyomatékosította Tőkés László. A püspök kérésére egyperces néma csönddel adóztak a jelenlévők a halálos áldozatok emlékének.

Kiss-Rigó László szeged-csanádi római katolikus püspök, az első ökumenikus nagytalálkozó egyik kezdeményezője és házigazdája a szeretet erejéről beszélt. Mint kifejtette, az összefogás, a szeretet jelenti az igazi erőt. Bűn, bűnbocsánat, igazság és a szeretet – ez a négy fogalom írja le legjobban az ökumenikus emlékűnnepély tartalmát, mutatott rá a katolikus előljáró. Ezelőtt húsz évvel bűn történt, amit meg kell nevezni és nem szabad elfelejteni. Az áldozat, ha keresztény, megbocsát, amint azt Jézus tanítja, viszont a bűnbocsánat elválaszthatatlan a bűnbánattól. Ugyanakkor a bűnbocsánat nem csak az elkövető, hanem a mi sebeinket gyógyítja – mondotta a püspök.

Ioan Fărcaș balázsfalvi görög-katolikus érseki helynök a párbeszéd, a nyitottság, az egymásra figyelés fontosságáról szólt. **Pásztor Zoltán**, a kassai római katolikus egyházmegye helynöke a felvidéki magyarok testvéri együttérzését tolmácsolta. „Vállaljuk egymás iránt a felelősséget mi, magyarok, és vállaljuk egymásért a felelősséget mindannyian, akik a Kárpát-medencében élünk – ne hagyjuk el azokat az értékeket,

amelyek nélkül nem tudunk tanúságot tenni sem magyarságunkról, sem európaiságunkról” – mondta Pásztor.

Az ökumenikus emlékűnnepélyen az egyháziak mellett szót kapott **Mikola István** fideszes képviselő, **Balog Zoltán**, a Magyar Országgyűlés Emberi Jogi Bizottságának elnöke, **Ágoston András** délvidéki politikus, valamint **Brassai Zoltán** marosvásárhelyi professzor is. Alkalmi beszédben fogalmazták meg gondolataikat: **Erdélyi Géza** felvidéki nyugalmazott püspök, **Mózes Árpád** erdélyi nyugalmazott evangélikus püspök, **Nagy László** erdélyi unitárius főjegyző és **Weisz Péter**, a Barankovics Izraelita Műhely elnöke.

Az ökumenikus találkozó ünneplésénél a **Psalmus Vártemplomi Énekkar** szolgálata emelte, **Ritziu Krisztina** két gyönyörű népdal hiteles tolmácsolásával, míg **Péterffy Lajos** színművész érzelemdús szavallatával járult hozzá az emlékűnnepély emelkedettségéhez.

A résztvevőkkel Tőkés László EP-képviselő ismertette a II. Kárpát-Medencei Ökumenikus Nagytalálkozó alkalmából megfogalmazott Állásfoglalást, amelyet egyhangúlag fogadtak el, és amelyben egyebek

mellett megállapítják: „az 1989-es romániai népfelkelés, »**Temesvár szellemével**« ellentétben 1990 »**Fekete Márciusán**« az alighogy megbuktatott nacionál-kommunista rezsim átkos szellemének kísértete tért vissza Erdélybe, és végezte romboló munkáját **Marosvásárhelyen**. A csodálatos temesvári **forradalom** a kommunista visszarendeződés útját egyengető **ellenforradalmi agresszióba** csapott át. A »Megváltó Karácsony« idején tapasztalható nemzeti-kisebbségi **összefogás** helyét a más néven újjáalakuló, volt Szekuritáté által mesterségesen előidézett **megosztottság** foglalta el.”

Az ökumenikus emlékűnnepély üzenetét szintén a Állásfoglalásból idézzük: „Az **erdélyi tolerancia** és Temesvár szellemében, Marosvásárhely »Fekete Márciusa« ellenében a **Szeretet Márciusának** krisztusi üzenetét hirdetjük meg, az önmagát értünk áldozó és harmadnapon feltámadott Úr Jézus evangéliumát idézve: »Békességet hagyok néktek, az én békességemet adom néktek; nem úgy adom én néktek, amint a világ adja. Ne nyugtalankodjék a ti szívetek, se ne féljen!« (Jn. 14,27)

Marosvásárhely, 2010. március 21.

Ökumené

A Marosvásárhely-Vártemplomi Kárpát-Medencei Ökumenikus Találkozó ÁLLÁSFOGLALÁSA

Egyházaink lelkiismereti és hitbeli kötelességüknek tartják, hogy kiálljanak híveik jogainak és emberi méltóságának védelmében, a társadalmi igazságosság és jogosság érvényesülése érdekében, határozottan visszautasítva bármely, az emberi és kisebbségi jogokat sértő **diszkriminációt**.

A marosvásárhelyi református Vártemplomban megrendezett ökumenikus találkozón Egyházaink testvéri közösségben összegyülekezett képviselői és tagjai ebben a szellemen emlékeztek meg az 1990 márciusi, marosvásárhelyi tragikus eseményekről és azok áldozatairól. A jelenlevők fájdalommal állapították meg, hogy az **1989-es romániai népfelkelés, „Temesvár szellemével”** ellentétben **1990 „Fekete Márciusán”** az alighogy megbuktatott nacionál-kommunista rezsim átkos szellemének kísértete tért vissza Erdélybe, és végezte romboló munkáját **Marosvásárhelyen**.

A csodálatos temesvári **forradalom** a kommunista visszarendező-útját egyengető **ellenforradalmi agresszióba** csapott át.

A „Megváltó Karácsony” idején tapasztalható nemzeti-kisebbségi **összefogás** helyét a más néven újjáalakuló, volt Szekuritáté által mesterségesen előidézett **megosztottság** foglalta el.

A „divide et impera” – „oszd meg és uralkodj” – módszerét alkalmazva, a posztkommunista hatalom, a román többség, valamint a kisebbségi magyarok és cigányok között a meglévő **szeretet** helyett újból a **gyűlölet** magvait hintette el.

Az Ökumenikus Találkozó résztvevői értetlenségüknek adnak hangot amiatt, hogy minden erre irányuló törekvés, kísérlet és követelés ellenére az 1990 márciusi, marosvásárhelyi eseményekről az **igazság** húsz év után még mindig nem derült ki, mint ahogy az 1989-es forradalomról és az azt követő, sorozatos bányászjárásokról sem ismerjük a teljes igazságot.

Mindezeket szem előtt tartva, Egyházaink ökumenikus közössége egyöntetűen támogatja a „Fekete Március” 20. évfordulója alkalmából rendezett marosvásárhelyi **Fáklyásmenet Felhívását** az igazság- és jóvátétel, valamint a román–magyar megbékélés érdekében.

Az **erdélyi tolerancia** és Temesvár szellemében, Marosvásárhely „Fekete Márciusa” ellenében a **Szeretet Márciusának** krisztusi üzenetét hirdetjük meg, az önmagát értünk áldozó és harmadnapon feltámadott Úr Jézus evangéliumát idézve: „Békességet hagyok néktek, az én békességemet adom néktek;

nem úgy adom én néktek, amint a világ adja. Ne nyugtalankodjék a ti szívetek, se ne féljen!” (Jn. 14,27)

Az Európai Nemzetek Közösségének nagy családjában, az Európai Unió Duna-stratégiájának lelki-szellemi kiterjedésében **József Attila: A Dunánál** című versének értelmében valljuk, hogy: „A múltat be kell valani (...) A harcot, amelyet őseink vívtak, / s rendezni végre közös dolgainkat, / ez a mi munkánk; és nem is kevés.”

Marosvásárhely, 2010. március 20.

Tökés László püspök, EP-képviselő, **Kiss-Rigó László** szeged-csanádi római katolikus püspök, **Mózes Árpád** ny. evangélikus püspök, **Erdélyi Géza** ny. református püspök, **Pásztor Zoltán** püspöki helynök, **Kató Béla** erdélyi püspökhelyettes, **Kozma Gábor** főiskolai rektor, **Fehér Attila** evangélikus egyházkerületi főtanácsos, **Forró László** királyhágómelléki előadótanácsos, **Zsellér Attila**, a szabadkai egyházmegye vicekancelláriusa, **Dr. Hermán János** professzor, előadótanácsos, **Dr. Mikola István** országgyűlési képviselő, **Dr. Suba László**, **Éhn József**, **Dr. Kincses Előd** és a Marosvásárhelyi Ökumenikus Találkozó Résztvevői

Ökumenikus Találkozó a Vártemplomban

A Fekete Márciusról az Európai Parlamentben

Tőkés László a nemrégiben meggyilkolt Marian Cozma kézilabdásról szóló könyvet mutatja

Az 1990 márciusában történt marosvásárhelyi tragikus események emlékét felidéző rendezvénysorozat keretében 2010. március 17-én, szerdán **Tőkés László** EP-képviselő irodája szervezett konferenciát a „Fekete Március” tárgykörében, az Európai Parlament brüsszeli épületében.

Bevezető szavaiban Tőkés László elmondta: március 11-én a budapesti **Terror Házában** magyarországi közéleti személyiségek részvételével, közösen emlékeztek a szomorú eseményekre, illetve Petőfi-elismerő oklevéllel köszönték meg a magyarok segítségére siető és emiatt elítélt **cigányok** áldozatát. A brüsszeli konferencia a második állomás, a továbbiakban, 19-én és 20-án „A Szeretet Márciusa” címmel Marosvásárhelyen kerül sor megemlékező rendezvényekre. Európai képviselőnk az 1989-decemberi **temesvári** forradalom során született spontán **szolidaritást** a néhány hónappal későbbi, 1990-márciusi marosvásárhelyi pogromkíséret gyűlölet-hadjáratával állította szembe. A „Fekete Március” gyökerei egészen mélyre nyúlnak, és elsősorban nem román-magyar etnikai kérdésként kell értelmeznünk, hanem a kommunizmushoz és a Szekuritáéhoz való viszonya összefüggésében – mondotta az erdélyi képviselő. A hatalmukat átmenteni kívánó, kommunista múlt

tú vezetőknek ugyanis a Szekuritáté újjáalakítását kellett legitimálniuk, ezt pedig a „magyar veszély” ürügyén, a „magyar kártya” kijátszásával tették. Tőkés László adalékképpen felidézte, hogy 1990 januárjában egy „titokzatos látogatója” arra próbálta rávenni: támogassa a titkosszolgálat újjászervezését az állambiztonság érdekében. Az ismeretlen látogató minden bizonnyal a Szekuritáté „színeiben játszott”.

A rendszerváltás befejezéséhez elengedhetetlenül szükséges az igazság- és a jóvátétel. Ehhez viszont fel kell tárunk a valóságot, és meg kell neveznünk a felelősöket. Még az RMDSZ csúcsvetése is jelét adta, hogy húsz évvel az események után támogatná az erre vonatkozó állambiztonsági iratok titkosításának feloldását – jegyezte meg az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács (EMNT) elnöke.

Kincses Előd, aki a marosvásárhelyi magyar közösség egyik akkori vezetőjeként többéves száműzetésbe kényszerült a „Fekete Március”

következményeképpen, kijelentette: teljesen világos, hogy az egész eseménysorozatot előre kitervelték. Erre utal az is, hogy nem a marosvásárhelyi magyarok és románok estek egymásnak, hanem az erre előre felkészített görgényvölgyi románokat kellett – szervezett formában, autóbuszokon – a városba szállítani, a konfliktus kirobbantása végett.

Monica Macovei EP-képviselő találóan mutatott rá, hogy az 1989 decemberi erőszakos cselekmények, tömeggyilkosságok és az 1990 márciusi marosvásárhelyi vérengzések, valamint a júniusi bukaresti bányászjárások mögött ugyanazok az erők működtek, mégpedig a tavasszal átkeresztelve, újra létrehozott Szekuritáté. A múltfeltárás mesterséges késleltetésére nézve igen jellemző, hogy húsz évvel a rendszerváltás után **Teodor Mărieşnek**, a December 21 Egyesület elnökének kell éhségstrájkolnia azért, hogy a forradalom dossziéi nyilvánosságra kerüljenek – hívta fel a figyelmet a volt igazságügyi miniszter.

Marius Oprea, a Kommunizmus Bűneit Vizsgáló Intézet nemrégén leváltott igazgatója szerint az állam felelősségéről sem feledkezhetünk meg. Nem írhatjuk a véletlen számlájára – értett egyet a korábbi felszólalókkal –, hogy a Szekuritáté a „Fekete Március” után született újra. Nekünk az a dolgunk, szögezte le a „kommunizmus régésze”, hogy bizonyítékokat találjunk a még mindig köztünk lévő bűnösök ellen, hiszen gyermekeinknek is tartozunk a múltban történt rémtettek

„... A »Fekete Március« gyökerei egészen mélyre nyúlnak, és elsősorban nem román-magyar etnikai kérdésként kell értelmeznünk, hanem a kommunizmushoz és a Szekuritáéhoz való viszonya összefüggésében...”

feltárásával. Hogyha a Tismăneanu-jelentés alapján **Traian Băsescu** államelnök „gyilkos rendszernek” minősítette a kommunizmust a román parlament plénumában, miért nem tükröződik mindez az igazságszolgáltatás napi gyakorlatában? – tette fel a kérdést a román történész.

▶ A konferencia második része a sajtó és az etnikumközi viszonyok összefüggéseit elemezte. **Nick Thorpe**, a BBC budapesti tudósítója szerint a sajtó hatékony munkája nélkül a titkosszolgálatok nem lettek volna képesek a magyar „ellenségképet” felépíteni. Párhuzamot vont a '90-es márciusi események és a röviddel utána kirobbant boszniai háború között. A népcsoportok közti szembenállásnak mindkét esetben hosszú történelmi előzményei vannak, mutatott rá a több mint negyedszázada kelet-közép-európai tudósítóként dolgozó újságíró. Mindkét esetben manipulálták a lakosságot, a hadsereg az adott történelmi pillanatban pedig itt is, ott is pozitív megítélésnek örvendett. A sajtónak az állam és a polgár, illetve a közösség viszonyában mindenképpen ez utóbbit kellene szolgálnia, hiszen csakis ilyenképpen töltheti be a szerepét, mondta Nick Thorpe. A román szerepéről is megemlékezve, rámutatott: a többség és a cigány közösség közötti viszony normalizálása az elmúlt húsz évben nem történt meg, s ez a jövő egyik legnagyobb feladata, kihívása.

„... az 1989 decemberi erőszakos cselekmények, tömeggyilkosságok és az 1990 márciusi marosvásárhelyi vérengzések, valamint a júniusi bukaresti bányászjárások mögött ugyanazok az erők működtek, mégpedig a tavasszal átkeresztelve, újra létrehozott Szekuritáté...”

Boros Zoltán, aki a '90-es évek elejétől több mint egy évtizedig a román televízió bukaresti magyar szerkesztőségének volt a vezetője, előadásában arra világított rá, hogy a Román Televízió, amely a forradalom „élő közvetítésével” hatalmas hiteltre és nézettségre tett szert, meghatározó szerepet játszott a magyar-ellenes hangulat kialakításában. A tudatos félretájékoztatás már február elején megkezdődött és szinte minden napra jutott belőle. A médiaszakember a „közszolgálati adó” magyarok elleni rágalomhadjáratban betöltött szerepét a tömegmanipuláció iskolapéldájának nevezte.

Mircea Toma, az Active Watch – Media Monitoring Agency bukaresti elnöke a román sajtó 1990–1996 közötti időszakát „sötét periódusnak” titulálta. A legtöbb szerkesztőségben az volt az általános vélemény, hogy olvasókat veszít a lap, ha nem támadja a magyarokat. A román televízió akkoriban a legnagyobb „manipulátor” volt, a ködösítéssel és a magyar-román kapcsolatok dra-

matizálásával pedig az átlagember tudatába a veszélyes és ellenséges Székelyföld képét csöpögtették. 1996 után a román média egyik pillanatról a másikra megváltozott, azóta pedig már sokkal árnyaltabb és kiegyensúlyozottabb képet mutat, miközben a sajtópiac is átalakult. A hírneves román újságíró ugyanakkor kritikával illette az RMDSZ-es képviselők és vezetők tulajdonában lévő erdélyi magyar sajtótermékeket, mivel ezek értelemszerűen nem gyakorolhatnak ellenőrzést a magyar politikusok fölött. Példaként említette, hogy a korrupcióellenes civil társadalmi koalíció 2004 óta rendszeresen és következetesen végigvitt vizsgálata csak Hargita és Kovászna megyében nem talált a sajtó által is kritizált, múltjuk vagy korrupciógyanus szerepük miatt elmarasztható politikusokat.

Bodó Zoltán szociológus egy 1990–1993 között végzett, a Maros-megyei írott sajtót magába foglaló tartalomelemzést mutatott be, aminek kapcsán arra világított rá, hogy a magyar és a román sajtó különböző témákat futtatott fel – ez pedig egy idő után párhuzamos, a közös fő témákat mellőző közbeszédet eredményezett.

A konferenciát többek között jelenlétükkel tisztelték meg **Cristian Preda, Gál Kinga, Bauer Edit, Schmitt Pál** és **Sógor Csaba** európai parlamenti képviselők.

Brüsszel, 2010. március 17.

Monica Macovei és Tökés László

Fekete Március – 20 év távlatában

Kedves László, sajnós egészségi állapotom megakadályoz abban, hogy Marosvásárhelyen lehessek, a korom és az ezzel járó kellemetlenségek, betegségek gátolnak meg abban, hogy ilyen hosszú útra vállalkozzam. De lélekben, szívemben ott vagyok barátaimmal, együttérzek velük – veletek, és átérzem a helyzet súlyosságát és fontosságát. Éppen ezért szeretnék legalább közvetett módon az összegyűltekhöz szólani, veletek együtt megemlékezni és felidézni a szomorú eseményeket, és megkérlek, olvasátok fel leveletem.

Húsz év telt el, mégis mintha tegnap lett volna. Fontos a megemlékezés és a tanulságok levonása, továbbadása a fiatalok számára. Reméljük, hogy hasonló események többé nem lesznek sem Marosvásárhelyen, sem máshol! Bár az érintettekben a megemlékezés régi sebeket tép fel, netán régi sérelmeket hoz a felszínre, az utána született generációk még elképzelni sem tudják, milyen volt, amikor testvérek, szomszédok, barátok, rokonok egyik pillanatról a másikra ellenségekkel váltak és egymást ütötték, verték agyba-főbe – mindezt téve külső uszításra, utasításra, mások örömeire, politikai célokat szolgálva.

Múltunk elől nem menekülhetünk, el sem felejthetjük, és nem is szabad elfelejteni. A Marosvásárhelyi márciusi események igenis szomorú, de fontos részei múltunknak, közös történelmünknek román testvéreinkkel, akikkel évszázadokon keresztül békességben és megértésben éltünk. Nem a román nép és az együtt élő nemzetiségek, történetesen nem a románok és a magyarok csaptak össze, hiszen a román-magyar együttélés évszázados, normális együttélési viszonyokra tekint vissza. Ezt az egységet megbontották, de nem a nemzeti közösségek tudtával és jóváhagyásával. A márciusi események nem spontán, nem román-magyar ellentétekből születtek, hanem mesterségesen táplált, szervezett és kirobbantott hatalmi, kormányzati eszközökkel támogatott, tragikus események voltak. Emlékeinkből kitörölni nem szabad, a múltat megváltoztatni nem lehet. De ha kellő tisztelettel és alázattal viszonyulunk

hozzá, útravalóul adhatjuk a levont tanulságokat gyermekeink és unokáink részére.

Az ezelőtt 20 évi történéseket vitatva, felemlégetve, bűnösöket keresve és bűnhődőket felmentve, fontos, hogy nem politikai meggyőződések alapján vitassuk, hanem a kor dokumentumjai alapján, amelyek ha nem is adnak választ minden kérdésre, de legközelebb állnak a valósághoz. Én az akkori betöltött állami megbízatásaim alapján megpróbáltam befolyásolni az eseményeket, főleg a nemzeti érzelmek manipulációjának lehetőségeinek csökkentését. Íme, egy pár kor dokumentum, román nyelven, úgy, ahogy azok íródtak abban az időben. Az akkori Megmentési Front Végrehajtó Bűrójának és a Kormány-nak előterjesztett Tájékoztató – „Notá informativă” – még 1990. február 5-én Ion Iliescu és Petre Roman asztalán

volt: „(...) În concluzie: Vă atragem atenția că în prezent s-a creat o situație în care nu este posibilă nici măcar restabilirea drepturilor pierdute în trecut, cu atât mai puțin a condițiilor care să asigure pe termen lung obiectivul strategic – menținerea identității naționale pentru naționalități. În această situație, nu numai nefavorabilă, dar de-a dreptul periculoasă pentru dezvoltarea democrației în țara noastră, pentru configurația relațiilor naționale viitoare, cu consecințe grave asupra prestigiului României pe plan internațional, propunem luarea unor măsuri urgente pe linia realizării lor concrete a unor obiective imediate”. A továbbiakban február 10-én az Al-elnöki Kabinet 32-es jegyzékében a következőket olvashatjuk: „(...) La Tg. Mureș, respectiv în județul Mureș, în ultimele zile s-a creat o situație critică: Potrivit unei adrese a Comitetului Executiv Provizori al Uniunii Democrate Maghiare (din 31 ianuarie a.c.) din orașul Reghin, la 26 ianuarie a avut loc o demonstrație, cu participarea a 500-600 de persoane, aduse cu autobuzele din satele vecine, care scandau în fața

primăriei lozinci antimaghiare <Vrem să bem sânge unguresc!>, <Nu plecăm până nu exterminăm ungurii!>. La Tg. Mureș a fost distrus indicatorul municipului Tg. Mureș, scris în două limbi, au fost smulse inscripții scrise în două limbi ale instituțiilor, inclusiv ale Frontului Salvării Naționale Municipale.

Tot la Tg. Mureș a avut loc, în ziua de 8 februarie a.c., sub egida Forumului „Vatra Românească” o manifestație cu participarea a cca 500 de persoane, care au strigat între altele: <Jos cu Király Károly!>, <Tökés László- mascota revoluției!>”

Február 10-ig tizenkét nemzeti és etnikai szervezet alakult meg Romániában a Nemzetiségi és Kisebbségi Bizottság támogatásával. A tizenkét nemzetiség szervezeteinek vezetőivel megbeszélve, egyeztetve és aláírásukkal fémjelvezve, egy Interpellációt nyújtottunk be a Nemzeti

Egység Ideiglenes Tanácsához, vagyis az ideiglenes parlamentnek.: „(...)1. De ce Guvernul nu a răspuns la invitația de a participa la consfătuirea uniunilor democratice a minorităților din ziua de 22 februarie a.c.? Guvernul cât și Dl. Prim-Ministru personal au fost informați în repetate rânduri,

de problemele care se ridică în ultimul timp. Propunerile făcute și prezentate Guvernului care sunt în concordanță cu Declarația Consiliului FSN din 5 ianuarie, care nu a fost revocată (ce-i drept nici întărită de CPUN), nu au fost valorificate până astăzi. Prin aplicarea în timp a măsurilor propuse, considerăm că am avea o contribuție la procesul de democratizare. În aceste condiții noi, considerăm că înființarea Ministerului pentru Minorități nu mai suferă amănare întrucât importanța și amploarea problemelor necesită intervenția directă a Guvernului care în prezent nu dispune de instrumentul necesar de a informa obiectiv și de a consulta în luarea deciziilor de rigoare. Cerem aceasta cu atât mai mult cu cât

„...A márciusi események nem spontán, nem román-magyar ellentétekből születtek, hanem mesterségesen táplált, szervezett és kirobbantott hatalmi, kormányzati eszközökkel támogatott, tragikus események voltak...”

▶ se pare că această problema Guvernul a încercat să o ocolească prin numirea unui ministru secretar de stat, subordonat Guvernului. (...)4. Dorim ca Dl. Prim-Ministru să precizeze condițiile în care au fost făcute declarațiile în Franța privind problemele minorităților din România și dorim o explicație asupra caracterului lor contradictoriu. După cum a transmis Agenția France Press, Dl. Prim-Ministru a contribuit personal la împiedicarea „separării” școlilor în limbile de predare a minorităților naționale. Această afirmație s-ar părea că a fost dezmințită într-o declarație ulterioară. (...)” (9 februarie 1990)

További fontos kordokumentum a tizenkét szervezet Nyilatkozata, aláírással együtt, amelyben szerepel a Kormányának feltett kérdés, hogy milyen céllal bízta meg a kormány Adrian Mojiut erdélyi államtitkári tendókkal, valamint az 1990. március 22-én keltezett, a Nemzeti Szövetség Ideiglenes Tanácsának alelnöki Nyilatkozata, amelyben a következőket olvashatjuk: „(...) Răspunderea pentru evenimentele tragice o poartă și Guvenul, care a tărăgănat luarea unor măsuri eficace propuse din vreme. În prezent Guvernul, declinand răspunderea, aruncă vina asupra unei țări vecine, spre forțe externe, o metodă atât de utilizată de falimentara dicatoră ceaușistă (...)” (Vicepreședinte Király Károly)

Az 1990. márciusi tragikus események okairól, szereplőiről és azok minősítéséről a román ellenzéki sajtó objektív tényszerűséggel, tárgyilagosan tájékoztatta a román közönséget. A Viitorul újságban, Alexandru Dincă tollából olvashattuk Radu Ceontea-jalnic tribun al excentrismului című cikket:

„Într-o dimineață de pe la începutul lunii martie, Gelu Netea agitat și speriat a intrat în redacție anunțându-ne

cu o voce gravă: „Ne omoară ungurii! Mi-a dat telefon azi noapte Ceontea de la Târgu-Mureș care era deosebit de înfricoșat. Are informații precise că bande înarmate de maghiari alungă românii din sate și-i omoară cu topoarele!”

Atunci am auzit pentru dată de numele d-lui Ceontea.

I-am urmărit cariera politică și fulminanta ascensiune care l-a condus în fotoliul de senator. În toate lucrările sale de cuvânt încearcă, printr-o oratorie ieftină, demagogică și patriotardă să incite la maximum populația românească a Transilvaniei. Sub masca Asociației („culturale”) Vatra Românească manipulează conștiințele a milioane de cetățeni în spiritul urii și intoleranței. O probă evidentă a „apolitismului” său ne-au furnizat bandele de agitatori care sub fardurile organizației sale au intinat sfânta sărbătoare a Zilei Naționale de la Alba Iulia. De ieri se crede chiar un Mesia, exponent al poporului, și dă avertismente altora.

Într-adevăr, dreapta sa judecată e tare întunecată astăzi, dacă poate pretinde că acei câțiva agitatori nămiți de prin Tulcea sau Călugăreni reprezintă „vox populi”.

CUI FACI JOCUL, CEONTEO?

Ești atât de orb încât să nu observi că diversiunea murdară la care te-ai predat slujește puterii aflată acum la ananghie?

După felul cum te agitai la tribună, închizând o clipă ochii, n-am putut s-alung imaginea ta înveșmântată în culoarea câmpului și cu diagonală. Și cum extremele se ating întotdeauna, mai ai foarte puțin și în peisajul politic românesc vei da mâna cu Verdeța.” (Alexandru Dincă, Viitorul, 6 decembrie 1990)

Război civil la Târgu Mureș? cím alatt a Curierul de Vâlcea március 22-i számában olvashatjuk:

„Miercuri, 21 martie, ora 12. Del a Tîrgu Mureș primim un mesaj disperat, transmis telefoinic de maiorul VASILE ȚÎREA și de către RADU CIOTEANU, secretar de stat redacție la revista „Vatra” și președinte al Uniunii „Vatra Românească”.

Vă rugăm să ne ajutați. Aici azi noapte a fost război civil. S-au înregistrat 370 de răniți, din care 37 foarte grav, și 7 morți. Printre răniți se află colonelul Dumitrescu, membru al CPUN din județul Mureș, în prezent internat la București la neurochirurgie, și lt. Colonel Chelaru, șeful gărzii Guvernamentale.

Toate căile de acces spre Tîrgu Mureș sunt blocate de către unguri și secui, narmați cu răngi de fier și lanțuri.

Șoselele sunt blocate cu mașini și utilaje grele. (..)

Ungurii își ascut cuțitele pe caldarâmul străzilor, în timp ce cântă imnul maghiar. Ei umblă din casă în casă, intrând blocuri unde locuiesc români și întocmesc liste cu aceștia pentru a fi evacuați. (..) Studenții români sunt în pericol. Ei sunt izolați. În căminele de familie, studenții români sunt amenințați cu moartea. Toată conducerea județului Mureș este în mâna a trei unguri, conduși de fratele pastorului Láslo Tökes. Ea a fost preluată de Kinkses Elöd, Jakobwffi Atila și Tökes Andras. (..)”

És egy utolsó cikk március 24-ről, melynek címe: S.O.S. – Erdély!, és melyet Camelia Dascălu és Adrian Preda állítottak össze Bukarestben, és melyben arról számolnak be, hogy a románságot megrázták az utóbbi napok eseményei, a magyar tüntetők barbársága és vandalizmusa. Ötezer ember tüntetett a tereken, mert a a közvélemény idejében való tájékoztatása a marosvásárhelyi eseményekről elmaradt, s a tévé is visszafogottan tájékoztattott. Délben már 15 ezerre növekedett a tömeg létszáma. Erdélyért tiltakoztak. A konfliktus okait, az ellenségeskedést sokan nem is értették meg a tüntetők közül.

(Könyvem második kötetének 347. oldalán olvasható román nyelven az eredeti cikk, “SOS – Ardealul! címmel.)

Kedves László!

Nagyon fontosnak tartom, hogy a román szövegeket románul idézzük, azzal a becsületes és valóságnak megfelelő szándékkal, hogy a márciusi események, úgy mint a bányász

▶ járáások, úgy mint a bukaresti Egyetemi Téri ifjúsági tüntetések, nem a nemzeti közösségek tudtával és jóváhagyásával történtek, a napi politika és politikusai tették mindezt. A hatalom birtoklásáért vívott harcban eszközként használták fel az akkori első és második számú tekintélyű személyiségek, vagyis Ion Iliescu rábolintásával az elnöki piziciójának megmentéséért és átmentéséért, és Petre Roman kormányfő, egy karriérista demagóg, aki a kormány tekintélyével és hatalmával visszaélve, a Vatra Românească -t és más szélsőséges erőket előszeretettel támogatott a propaganda a eszközeivel, a Román televízió Roșeanu-féle hírszolgálat hazug, uszító, bujtogató tévé adásait. Az a tény, hogy Petre Roman kormányfő létrehozott a kabinetjében egy államtitkári tisztséget, az erdélyi kérdéssel foglalkozó szaktárcát, és a Vatra Românească alapító tagját, Adrian Mojiut nevezte ki erre a tisztségre, nem csak szabad kezert adott ennek a szélsőséges, elhíresült magyarellenes kolozsvári egyetemi oktatónak, helikoptert is biztosított számára, hogy korlátlanul járja Erdélyt és szervezze a magyar-ellenes programot.

Ezek tények, benne vannak az akkori dokumentumokban, amelyet tizenkét nemzetiségi szervezet írt alá, kérte erre a magyarázatot, amire a kormányfő teljes hallgatásba burkolózott. Mindezekből a dokumentumokból kitűnik, hogy a márciusi események nem spontán, nem román-magyar ellentétekből születtek, hanem mesterségesen táplált, szervezett és kiobbantott hatalmi, kormányzati eszközökkel támogatott tragikus események voltak. Felhívom a figyelmet, hogy RMDSZ-dokumentumokban nehéz ilyen találni, de ugyanakkor nem tagadható, hogy az RMDSZ ezeket a Nyilatkozatokat tudomásul vette és támogatta, úgy mint tette ezt a többi nemzetiségi, etnikai és vallási közösség. A könyvem 367. oldalán található ezeknek a nemzetiségi közösségeknek a vezetőinek a névsora, amelyeknek olyan személyiségek voltak tagjai, mint Dr. Moses Rosen, Theodor Blumenfeld, Robert Schwartz és mások. Az első pontnál szerepel: Domokos Géza, Sütő András, Verestoy Attila, mint az RMDSZ képviselői, és a legvégén, külön, mint közszereplő személyiségek Tőkés László és Király Károly, akik tag-

jai voltak a Megmentési Front és később az Egység Tanácsának is.

Talán nem érdektelen, ha felidézem, hogy a március 15-i erdélyi ünnepekről és ezekkel kapcsolatosan, amelyet 1918 utáni időszakban, 1990-ben először ünnepelhetett az erdélyi magyarság szabadon, március 13-án este Ion Iliescu személyesen ájtott az én irodámba és érdeklődött, hogy ünnepeljük-e március 15-ét, amire én azt válaszoltam, hogy igen, miért, van valami probléma? Erre azt válaszolta, nincs semmiféle probléma, jól teszitek, ünnepeljétek. Csak vigyázzatok, mert vannak olyan híreim, hogy állítólag szélsőséges elemek rendbontásra készülnek. Hozzáteve: egyik és másik részről is. Semmi konkrétumot nem mondott, én azonban másnap kiküldtem embereimet a megyékbe – kivéve Szatmár megyét, és ott tört ki a botrány március 15-én.

Kedves László, sok sikert kívánok a márciusi megemlékezés szervezéséhez!

Tisztelettel és barátsággal:
Mezőkovácsháza, 2010. március 7.
Király Károly,

Tőkés László európai parlamenti képviselő részére

Marosvásárhely

Tisztelt Résztvevők!
Kedves László testvérem!

Egy Bibó idézettel kezdem rövid mondandómat:
„Az igazsághoz nem lehet hazugságon át eljutni. A népet, a nép nélkül nem lehet szolgálni...”

Ezen a kerek évfordulón, amit fekete színűre festett a pogrom, emlékeznünk kell arra a szörnyű tetre, aminek soha többé nem szabad megtörténnie, amíg ember él a földön. Közös a múltunk, közös a jövőnk és szeretnénk mi is cigányokként, európai emberként itthon lenni Európában. Ott voltunk mindig, együtt, mert összeölelkezett a sorsunk és egy volt múltunk, és bízunk benne, hogy közös lesz a jövőnk is.

Soha nem voltunk, és soha nem leszünk egymás ellenségei. Ahogy a múltban is, úgy a jövőben is együtt leszünk, és nincs olyan hatalom, mely elválaszthat bennünket, mert a testvéri szeretet örök.

Isten mindig velünk volt, szeretett, óvott és védett bennünket és velünk lesz az idők végezetéig.

A nyáját jó pásztorra szokták bízni. Így volt ez évszázadokon, sőt évezredekken keresztül.

Egy népet csak olyan emberekre szabad bízni, akikben van alázat, méltóság és szeretet.

Én azt mondom: társadalmi rangra kell emelni a cigányság ügyét és polgárjogot kell nyernie.

Egy olyan Európában szeretnék élni, ahol nemcsak a halak és a madarak védettek, hanem a kisebbségek is.

Jelenlegi megpróbáltatásaink nehéz dolgokat láttattak velünk.

Azt gondolom: a cigánysággal szembeni ellenérzéseket az táplálja, hogy csak a rossz hírek jutnak el az emberekhez.

A szeretettel sok mindent el lehet érni.

Összefogásra,
egységre,
és értékeremtésre van szükség.

Egy idézettel kezdtem, egy idézettel szeretném befejezni.

Ahogy Farkaslaka nagy szülötte, Tamási Áron mondta:

„Azért vagyunk a világon, hogy valahol otthon legyünk benne.”

Köszönöm megtisztelő figyelmüket! További eredményes tanácskozást kívánok!

Kényszerű távollétemben sok szeretettel küldöm testvéri üdvözlőmet:

Rostás-Farkas György

Füzes Oszkár

A Magyar Köztársaság bukaresti nagykövetének üzenete

Tisztelt Egybegyűlteik!

Nagykövetként, egykori szemtanúként és magyarként egyaránt itt lenne most a helyem – és itt is vagyok, ha csupán lélekben és közös elszántságban. Sajnos, Bukarestben tart a munka, amit a többi között azért sem hanyagolhatok el, hogy soha többé ne lehessen olyan pogromot szervezni, amelyet húsz esztendővel ezelőtt átéltünk.

Milyen ironiája a sorsnak, hogy a Budán tartott, remekül alakuló magyar-román értelmiségi találkozóról tudósítva ért a hír, mi kezdődik Vásárhelyen. S indultam persze, újságíróként és magyarként, hogy odaérve sokkoljon, aminek sokkolnia kell minden jóérzésű embert. De ezt nem is kell elmesélnem... Majd hazafordultam leadni a tudósításumat, és ismét visszaindultam Vásárhelyre, hogy immár Szabó Barnabás fotóriporter kollégámmal együtt a helyszínen – a helyünkön! – legyünk. Ám addigra tankok vették körbe a várost, nem engedtek vissza bennünket a főtérré mogorva katonák. Barna akkor készítette egyik díjnyertes fotóját: egy tank lövegtornya mered egy magyar rendszámú Skodára.

Ott álltunk hát a város határán, és hírek azért jöttek ki és be. A hírekkel

együtt nőtt az aggodalmunk, és a rémhírekkel együtt fokozódtak a mesterségesen keltett félelmek. „Úton van a magyar hadsereg, be-tört Erdélybe!” „Őlik a románokat!” „Petőfi Sándor és Kincses Előd be-hívta a magyar csapatokat!” Közben olykor ránk szóltak az útzárnál torlódó tömegből, ne hallgassuk az autórádióban a Kossuth adását, mert biztosan kémkedéshez kapunk utasítást. Végül odajött hoz-zánk egy tiszt, és törve a magyart – ezúttal a nyelvet –, megparancsol-ta: azonnal hagyjuk el Erdélyt.

Miért, miért ne, nem mondta, de egy autó „kikísért bennünket” messze egészen a kolozsvári benzinkútig, ahol „előzékenyen” soron kívül kaphattunk benzint, és me-hettünk „ki Erdélyből”. „Tankoltunk” – mi benzint, ők pedig igazi tan-kokat, egyre több indult Vásárhely felé.

A többit tudjuk, azaz nem egészen. Ezért kell végre megtudni, pontosan kik és miért látták „jónak”, hogy magyargyűlöletet keltve is-mét visszavessenek mindent abba a szakadékba, amelyből éppen csak kikászálódni látszott egész Románia. És meg kell tudni végre mutatni, milyen veszett indulato-kat kelt a politikai aljasság – lám,

még sunyin, kódolva is. Ugye, sem-mit nem szabad hamisan hagyni?!

Kis idő múlva már emigránsként láttam viszont Kincses Elődöt, akit bizony kicsit mindenki magára ha-gyott akkoriban. Ebből is tanuljunk.

Még kissé később, május elején mentünk ismét Vásárhelyre a felesé-gemmel, s amikor az autóból kiha-jolva véletlenül románul kérdeztem meg két ifjú leányt, hol van a keresett utca, egyikük rámpirított: - Magya-roknak magyar autós miért románul tesz föl kérdéseket?! Elszégyelltem magam – és megnyugodtam.

A marosvásárhelyi magyarok nem törtek meg, nem hátráltak meg, nem ijedtek meg. Nem is fognak soha. Ezt pedig én tanultam meg, egy életre.

Tisztelt emlékező gyülekezet!

Mi valahogy nagyon gyakran a rossztól jobbulunk és tragédiából épülünk. Amikor a fekete március-ra emlékezünk, tisztelegjünk úgy a hősök és az áldozatok előtt, hogy legalább egy kicsit megfeleljünk nekik. Én legalábbis igyekezni fogok, mintha marosvásárhelyi lennék. S ki tudja: ha rajtam múlik, egyszer talán az is leszek.

És sokan leszünk.

Szeretettel és tisztelettel:

Füzes Oszkár

Az Igazság és a Tolerancia Fáklyás Menete